

BIZOTTSÁGI ÜLÉS

Forster Központ
Budapest, 2015. február 12. 10:30

A napirend 2. pontja:

Bizottsági állásfoglalás kialakítása *Az Ezeréves Pannonhalmi Bencés Főapátság és természeti környezete* világörökségi helyszínrre vonatkozó világörökségi kezelési tervről

ÖSSZEFOGLALÁS

A 315/2011 szerinti folyamat szerint a Vállalkozó 2014. június 26-án adta le a javított Megalapozó Dokumentációt (MAD), melyet a Világörökségi Szakbizottság ismételt, írásos véleményezését követően augusztus 21-én véglegesített. A Kezelési terv első tervezetét 2014. augusztus 7-én adta le a Vállalkozó. Ezt követően 2014. szeptember 9-24. között lezajlottak a 315/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 4-5.§ szerinti nyilvános véleményezések. A beérkező véleményeket a Forster Központ összesítette és megküldte a kulturális örökségért felelős miniszter számára.

A Korm.rend 4.(3) bekezdése és 5.§(2) bekezdése értelmében a véleményezésre jogosultak számára 2014. november 6-án zajlottak le az egyeztető tárgyalások. A Vállalkozó 2015. január 9-i határidővel átvezette a nyilvánossági körben véleménnyel élők javasolt változtatásait és további javításokat végzett a kezelési terv tervezetén.

A Szakbizottság 6.§ (1) szerint ebben a fázisban véleményezi a Kezelési terv tervezetét a kulturális örökség védelméért felelős miniszter számára.

A döntéstervezetet lásd a dokumentum végén a 16. bekezdésben.

AZ EZERÉVES PANNONHALMI BENCÉS FŐAPÁTSÁG ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZETE
Világörökségi Helyszínre vonatkozó világörökségi kezelési terv

2015. január 9-én leadott KEZELÉSI TERV
Forster Központ véleményezése
2015. január

A Pannonhalmi Világörökségi Kezelési Terv (KET) pontosított változata alapján és összességében jól kiérlelt, a célját megfelelően szolgáló munka. Az anyagot áttekintve az alábbi általános és részletes észrevételeket tesszük, kisebb javításokat, pontosításokat javasoljuk:

Általános észrevételek, hiányosságok:

1. A KET továbbra sem különbözteti meg a helyszínen található különféle védett természeti területek típusait. Egyfajta aránytalanságot, eltérő kidolgozottságot érzékelünk a tekintetben, hogy míg az épített elemeknél a részletes munkálatokig terjednek a KET javaslatai, addig a védett természeti területeknél ezt sokkal nagyvonalúbban, kevésbé kidolgozottan teszi meg (lásd részletes észrevételeknél.) Továbbra is hiányoljuk a természeti területek szövegesen említett eltérő természetességük/alakítottságuk alapján való térképi jelölést, elkülönítést. Ez segítene annak meghatározásában, hogy hol, melyik részen, pontosan milyen kezelést kell alkalmazni ezeken a területeken.
2. A KET prioritásként említi a fenntarthatóság növelését és kijelenti, hogy a világörökségi terület gazdálkodását tekintve nem lehet öfenntartó. Ugyanakkor nem határozza meg, hogy a saját bevételek bővítése milyen mértékben lehet stratégiai cél és milyen járulékos haszonnal járna.
3. Az anyag – bár részben javítva lett - még sok helyen feltételes módon fogalmaz, olyan kifejezéseket használva, hogy "indokolt lehet", vagy "konfliktusokra adhat okot" holott ebben a fázisban már konkrétabb ajánlásokat, iránymutatásokat kellene megfogalmaznia.

Részletes észrevételek, formai, apróbb tartalmi javítások:

4. A mellékelt nagy térkép igen hasznos, **kérjük azt is jelezni** rajta, hogy ez a Világörökségi Kezelési terv része.
5. Kérnénk a korábbi változatban már megjelent, a természetvédelem vonatkozásait ábrázoló kisebb összegző térkép **visszahelyezését az anyagba**, a Tájvédelmi Körzet és Természetvédelmi Terület jól látható határaival, a világörökségi területet esetlegesen érintő Natura2000 terület, valamint az Ökológiai Hálózat elemeinek feltüntetésével, attól függetlenül, hogy a nagy összegző térképen a hazai természetvédelmi kategóriák jelölésre kerültek.
6. Ehhez kapcsolódóan az alábbi **pontosítást, kiegészítést kérjük**: a szöveg említi a Natura2000 és Ökológiai Hálózatot, ám nem derül ki, hogy ezek hol érintik a világörökségi területet és hogy az ezekre vonatkozó kezelés hogyan befolyásolja a KET-t. A 129. oldal leírása a védett természeti területek tekintetben hiányos és hibás. A Természetvédelmi Terület (TT) kategória meghatározását adja meg, a Tájvédelmi Körzet (TK) kimaradt. Továbbá, itt szükséges

- megemlíteni mindegyik védettségi formából következő természetvédelmi korlátozásokat, előírásokat, tilalmakat. **Kérjük javítani** a csak TT-re vonatkozó első bekezdést, illetve **kiegészíteni** az összes hazai és nemzetközi védettség felsorolásával (a TK-n, TT-n kívül Natura2000 vagy Ökológiai Hálózat) megemlítve, hogy mi következik ezekből a védettségekből.
7. 6. oldal: a rövidítésjegyzékben is **javítandó** a Forster Központ elnevezése.
  8. 22. oldal: A kiemelkedő egyetemes érték visszamenőleges meghatározása alatt egy az egyben a 2013. június 20-n az UNESCO Világörökség Bizottság által elfogadott szöveget kérjük megjeleníteni. A „Védelmi és kezelési követelmények” alatti módosításokat **kérjük visszaállítani az eredeti szöveg szerint**.
  9. 31. oldal: kérjük **kiegészíteni** a dőlt betűs résszel: ATTRIBÚTUM - b) KONTINUUS MÓDON FEJLŐDŐ TÖRTÉNETI FUNKCIÓ / Stratégiai cél / „Átfogó cél a területen zajló szerzetesi tevékenység sokrétű gazdagságának megőrzése, zavartalanságának biztosítása, a gazdálkodás jövedelemtermelő és értékteremtő formáinak *a terhelhetőség határait tiszteletben tartó* kiegyensúlyozott erősítése.”
  10. 40. oldal, III.2.2. Megőrzési állapot javítása (helyreállítás, kezelés, gondozás, felújítás) munkarészben: **határozottabb szóhasználatot** kérünk: „~~Kívánatos~~ a megelőző karbantartás módszertanának bevezetését mind az épített együttes, mind a külső terek épített és természeti elemei kapcsán.” – a ’kívánatos’ helyett: *szükséges (és - vagy) mielőbb megvalósítandó*.
  11. 50. oldal, III.2.7. Oktatás, ismeretterjesztés, társadalmi tudatosság növelése c. munkarészben **határozottabb megfogalmazást kérünk**: „Indokolt ~~lehet~~ a Főapátság honlapján, egy, kifejezetten a világörökségi helyszín bemutatását szolgáló felület létrehozása és működtetése is, a Kezelő szervezet feladatainak és működésének folyamatos bemutatásával, a monitoring eredményeivel.”
  12. 69. oldal, a4.1) A Gazdasági udvar területének átfogó rendezése, előkészítési és építési feladatok szakaszban **elütés javítandó**: „- parkolók kialakítása a dolgozók részére a zárt udvaron belül, a látogatók ~~érszére~~ az udvaron kívül;” az elütés javítandó: *részére*
  13. A monitoring téma először a c1.3) természeti örökség átfogó katasztere c. munkarészénél jelenik meg (92. o-tól), de később magában a Monitoring fő fejezetben nem teljes ezzel az összhang és az ismétlés sem teljesen érthető. Célszerű lenne mindezt **átfogóan és egyszer a VII. Monitoring főfejezetnél leírni**.
  14. 99. oldal, c1.5) "A turizmus káros hatásainak megelőzése a természeti és a védett természeti területeken” alatt: **hiányoljuk a határozott kezelési javaslatokat, tennivalókat**.
  15. 119. oldal, d2.2) Pannonhalma településrendezési eszközeinek megújítása szakasz végén **javítandó, pontosítandó**: „... átalakítanak az Főapátság látképének hosszú ideje megszokott feltárulását és tájképi megjelenését is, így ezen spontán fejlesztések megvalósítása tájképvédelmi szempontok miatt határozottan ~~nem kívánatos~~. helyette: *kerülendő, illetve tiltott*.”

16. Döntéstervezet / VÖSZB_2015_02_02

A Szakbizottság

1. *áttekintve Az Ezeréves Pannonhalmi Bencés Főapátság és természeti környezete* világörökségi helyszín kezelési terv tervezetét

2. *az alábbi véleményt nyújtja a tervhez:*

„Az Ezeréves Pannonhalmi Bencés Főapátság és természeti környezete” világörökségi helyszín világörökségi kezelési terv tervezetéhez (lásd .....melléklet, az ülést követően a bizottsági tagok által megküldött észrevételek alapján összeállított vélemény):